წინასაარჩევნო გარემო საქართველოს რეგიონებში

აჭარა, იმერეთი და სამცხე-ჯავახეთი

2020

ადამიანის უფლებათა ცენტრი

არასამთავრობო ორგანიზაცია ადამიანის უფლებათა ცენტრი (HRC) დაარსდა 1996 წლის 10 დეკემბერს თბილისში. მისი მიზანია, გაიზარდოს ადამიანის უფლებების, ძირითადი თავისუფლებების პატივისცემა და სამშვიდობო პროცესების ხელშეწყობა საქართველოში. ამ მიზნის მისაღწევად, მნიშვნელოვანია, უზრუნველყოფილი იყოს საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ადამიანის უფლებების პატივისცემა, ხოლო ხელისუფლება პატივს უნდა სცემდეს კანონის უზენაესობას, გამჭვირვალობის პრინციპებს და ძალთა გადანაწილებას დისკრიმინაციის ყველა დონეზე აღმოსაფხვრელად.

ადამიანის უფლებათა ცენტრი არის შემდეგი საერთაშორისო ქსელების წევრი:

- ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ფედერაცია (FIDH); www.fidh.org
- წამების საწინააღმდეგო მსოფლიო ორგანიზაცია (OMCT - ქსელი SOS - წამება); www.omct.org
- ადამიანის უფლებათა სახლის ქსელი www.humanrightshouse.org
- სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს არასამთავრობოთა კოალიცია (CICC); www.coalitionfortheicc.org

ავტორი: ნინო ცაგარეიშვილი

რედაქტორი: ალეკო ცქიტიშვილი

მონიტორინგში მონაწილეობდნენ: ანა ჩაფიძე
რუსუდან სახეჩიძე
გიორგი ბერიძე

B | S | T The Black Sea Trust for Regional Cooperation
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

ანგარიში მომზადდა "შავი ზღვის ნდობის" ფინანსური მხარდაჭერით, რომელიც წარმოადგენს აშშ-ის გერმანული მარშალის ფონდის პროექტს. ანგარიშში გამოთქმული მოსაზრებები, შესაძლოა, არ გამოხატავდეს "შავი ზღვის ნდობის" ან მისი პარტნიორების პოზიციას.

სარჩევი

❖ შესავალი 5
❖ აჭარის რეგიონი 6
ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენების ნიშნები 6
ფირუზ წულუკიძის ირგვლივ განვითარებული მოვლენები 8
❖ იმერეთის რეგიონი 10
წინასაარჩევნოდ მოტივირებული ინიციატივის ნიშნები 10
საკადრო ცვლილებები ქუთაისის მერიაში 11
❖ საპროტესტო აქციები იმერეთისა და აჭარის რეგიონში 12
❖ სამცხე-ჯავახეთი 13
❖ რეკომენდაციები 15

❖ შესავალი

წინამდებარე ანგარიში ასახავს 2020 წლის 31 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების წინასაარჩევნო პერიოდში დაფიქსირებულ ძირითად ტენდენციებს საქართველოს რეგიონებში - იმერეთში, აჭარასა და სამცხე-ჯავახეთში. ანგარიში მოიცავს პერიოდს 2020 წლის **15 მაისიდან 1 სექტემბრამდე.** ეს არ არის ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდი. შესაბამისად, ამ პერიოდში არ მოქმედებდა ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენებასთან, წინასაარჩევნო კამპანიასა და უკანონო აგიტაციასთან დაკავშირებული საქართველოს საარჩევნო კოდექსით გათვალისწინებული ის აკრძალვები, რაც კენჭისყრის დღემდე 60 დღის განმავლობაში პერიოდს მიემართება. თუმცა, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების მიერ განხორციელებული გარკვეული ქმედებები, შესაძლოა, არ წარმოადგენდეს დარღვევას და არ ჯდებოდეს აკრძალული ქმედებების იმ ვიწრო დეფინიციაში, რომელსაც საქართველოს საარჩევნო კოდექსი განსაზღვრავს, მაგრამ, ეწინააღმდეგებოდეს საერთაშორისო სტანდარტებს. მოცემულ ანგარიშში მიმოხილული და გაანალიზებულია მსგავსი შემთხვევები საერთაშორისო სამთავრობოთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების რეკომენდაციების ჭრილში. ანგარიშში ასევე განხილულია შემთხვევები, რომელიც, სავარაუდოდ, წარმოადგენს დარღვევას საქართველოს კანონმდებლობით. ანგარიშში, ასევე, განხილულია ის სოციალური და საზოგადოებრივი საკითხები, რაც დომინირებდა აჭარის, იმერეთისა და სამცხე-ჯავახეთის რეგიონებში წინასაარჩევნო პერიოდში, მათ შორის - სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები, საპროტესტო აქციები, საკადრო ცვლილებები და პოლიტიური პარტიების წარმომადგენლებს შორის დაპირისპირებები.

❖ აჭარის რეგიონი

ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენების ნიშნები

ახალი კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეულ კრიზისთან დაკავშირებით, მარტის ბოლოს, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2020 წლის ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდიდან, რომელსაც აჭარის მთავრობის თავმჯდომარე განკარგავს, 367 332 ლარის ფარგლებში შეძენილია პროდუქტები, აჭარის ტერიტორიაზე რეგისტრირებულ სოციალურად მოწყვლადი ჯგუფებისათვის გადასაცემად[1]. 2020 წლის აპრილში, პანდემიასთან დაკავშირებით, ცვლილებები შევიდა აჭარის 2020 წლის ბიუჯეტში, მათ შორის, დაფინანსება შეუმცირდა აჭარის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს და აჭარის განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს. სარეზერვო ფონდის ოდენობა 3.8 მილიონი ლარით გაიზარდა და 6.8 მილიონი ლარი შეადგინა[2]. საგანგებო ბიუჯეტით გაზრდილი სარეზერვო ფონდიდან გაგრძელდა სასურსათო კალათებით მოქალაქეთა დახმარება[3].

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2020 წლის ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდიდან პანდემიით შექმნილ ვითარებაში სოციალურად მოწყვლადი ჯგუფებისათვის პროდუქტების შესაძენად თანხის გამოყოფა მიზნად ისახავდა სოციალურად მოწყვლადი კონკრეტული მიზნობრივი ჯგუფების დახმარებას, პანდემიის ფონზე ყოფით პრობლემებთან გასამკლავებლად[4]. შესაბამისად, აღნიშნული სოციალური დახმარებისათვის თანხის მოცემულ დროის მონაკვეთში გამოყოფა არ არის პრობლემური. თუმცა, პრობლემურია ის, რომ სასურსათე კალათების მოსახლეობისათვის გადაცემის პროცესში უშუალოდ ჩაერთნენ პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატები მმართველი პარტიიდან, რომელთა კომპეტენციაში მსგავსი საქმიანობა არ შედის. კერძოდ, სასურსათე კალათების მოსახლეობისათვის დარიგების პროცესში უშუალოდ მონაწილეობდნენ: ქობულეთის მაჟორიტარი დეპუტატი, კობა ნაკაიძე, ბათუმის მაჟორიტარი დეპუტატი, ფატი ხალვაში და ხულოს, ქედისა და შუახევის მაჟორიტარი დეპუტატი, ანზორ ბოლქვაძე. აღნიშნული დეპუტატების ოფიციალურ ფეისბუქ გვერდებზე[5-6-7] გამოქვეყნდა

[1] https://batumelebi.netgazeti.ge/news/273058/
[2] https://batumelebi.netgazeti.ge/news/273064/
[3] https://batumelebi.netgazeti.ge/news/273058/
[4] http://adjara.gov.ge/description.aspx?gtid=911591#.X29qgZNKi1g
[5] https://www.facebook.com/plugins/post.php?href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2FGDKobaNakaidze%2Fposts%2F1597306303750682&width=500

ინფორმაცია მოსახლეობისათვის სასურსათე კალათების დარიგების შესახებ. საჯარო პოსტებში წარმოდგენილ ფოტოებში ასახულია ამ პროცესში მათი ჩართულობა და მითითებულია სოციალური დახმარების აჭარის მთავრობის ინიციატივით განხორციელების შესახებ.

სასურსათე კალათების შეძენა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სარეზერვო ფონდიდან გამოყოფილი თანხის ფარგლებში, კანონის დაცვით განხორციელდა. სარეზერვო ფონდიდან თანხა, კანონით მინიჭებული უფლებამოსილების საფუძველზე, აჭარის მთავრობის თავმჯდომარემ განკარგა. სასურსათე კალათების მოსახლეობისათვის გადაცემა აჭარის სამთავრობო უწყებების წარმომადგენლების კომპეტენციას წარმოადგენდა. არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე, სოციალური დახმარების მოსახლეობისათვის დარიგების პროცესში მმართველი პარტიის მაჟორიტარი დეპუტატების ორგანიზებული ჩართვა, რომელთა კომპეტენციას მსგავსი საქმიანობა არ წარმოადგენს, წარმოქმნის დასაბუთებულ ეჭვს, რომ აღნიშნული ქმედება, სავარაუდოდ, მოახლოებულ საპარლამენტო არჩევნებზე მმართველი პარტიის სასარგებლოდ ამომრჩეველთა კეთილგანწყობისა და მხარდაჭერის მოპოვებას უკავშირდება. მართალია, აღნიშნული საარჩევნო მიზნის ნიშნები აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან ფულადი რესურსის გამოყოფის მომენტში არ ფიქსირდება. თუმცა, იგი ფიქსირდება ამ ფულადი რესურსის მიმართვის პროცესში, კერძოდ, მის ფარგლებში შეძენილი დახმარების მოსახლეობისათვის გადაცემის პროცესში მმართველი პარტიის პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატების მეშვეობით. საერთაშორისო თუ საქართველოს კანონმდებლობაში არ არსებობს ზუსტი დეფინიცია იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნოდ მიზნით გამოყენება. სხვადასხვა საერთაშორისო დოკუმენტიდან გამომდინარე საერთო პრინციპების საფუძველზე, საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაცია, „საერთაშორისო გამჭვირვალობის“ მიერ შემუშავებული დეფინიციის თანახმად, ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენებაა *„ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების ფულადი რესურსების მიმართვა რომელიმე პარტიის ან კანდიდატის საარჩევნო აქტივობების ხელშეწყობისთვის”*[8]. მმართველი პარტიის პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატების ჩართვა საპარლამენტო არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე მოსახლეობისათვის სოციალური

[6] https://www.facebook.com/GDAnzorBolkvadze/posts/2607275686066801
[7] https://www.facebook.com/GDPatiKhalvashi/posts/1942989646000651
[8] გვ. 7, “ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება 2018 წლის საქართველოს საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის”, საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო: https://transparency.ge/sites/default/files/administraciuli_resursebis_gamoqeneba_2018_clis_sakartvelos_saprezidento_archevnebistvis.pdf

დახმარების დარიგების პროცესში შეიცავს აღნიშნული დეფინიციით განსაზღვრულ, ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსის საარჩევნო მიზნით გამოყენების ნიშნებს.

ეუთოს 1990 წლის კოპენჰაგენის დოკუმენტის თანახმად, რომელიც განსაზღვრავს ეუთოს ძირითად პრინციპებს არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარების, კანონის უზენაესობისა და ადამიანის ფუნდამენტური უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვასთან დაკავშირებით, სახელმწიფოსა და მმართველ პარტიას შორის უნდა არსებობდეს მკაფიო ზღვარი[9].

მოსახლეობისათვის სოციალური დახმარების დარიგება აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოების კომპეტენციას წარმოადგენს. ამ პროცესში მმართველი პარტიის პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატების ორგანიზებული ჩართვა, რომელთა სამსახურებრივ უფლებამოსილებაში მსგავსი საქმიანობა არ შედის, სავარაუდოდ, მოხდა იმ მიზნით, რომ სოციალური დახმარება მმართველი პარტიის მიერ მიწოდებულ დახმარებად წარმოჩენილიყო მოახლებულ არჩევნებზე ამომრჩეველთა გულის მოსაგებად. ამ ქმედებით სახელმწიფოს მიერ მიწოდებული დახმარება დემონსტრირდა როგორც მმართველი პარტიის მიერ მიწოდებული. შესაბამისად, ადგილი ჰქონდა სახელმწიფოს მმართველ პარტიასთან გაიგივების მცდელობას.

„მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის“ 25[2] მუხლის თანახმად, პარტიას ეკრძალება საქართველოს მოქალაქეებისათვის, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მატერიალური ფასეულობის გადაცემა. ზემოაღნიშნული შემთხვევები შეიცავს კანონმდებლობით აკრძალული აღნიშნული ქმედების ნიშნებს.

ფირუზ წულუკიძის ირგვლივ განვითარებული მოვლენები

2020 წლის ივლისში, ფირუზ წულუკიძემ, მსოფლიო ჩემპიონმა ჭიდაობაში, განცხადება გააკეთა აჭარის მთავრობის თავმჯდომარის, თორნიკე რიჟვაძის მამის, დავით რიჟვაძისა და ბათუმის პოლიციის სამმართველოს უფროსის, კოტე ანანიაშვილის მხრიდან მის და სხვა სპორტსმენების მიმართ წინასაარჩევნოდ დახმარების თხოვნის შესახებ[10]. მანამდე, 2020 წლის ივნისში დააკავეს ფირუზ წულუკიძის ძმა, რეზო წულუკიძე და ელდარ ნათაძე ხულიგნობის ბრალდებით, რასაც ბათუმში საპროტესტო აქციები მოჰყვა[11]. ფირუზ წულუკიძის განცხადებით,

[9] პუნქტი 5.4; https://www.osce.org/files/f/documents/9/c/14304.pdf
[10] https://www.facebook.com/DroebaOfficial/videos/599053910732228/
[11] https://ajaratv.ge/article/59095

მისი ძმისა და ელდარ ნათაძის დაკავება წარმოადგენდა სამაგიეროს გადახდას მათ წინააღმდეგ, რადგანაც მათ უარი უთხრეს წინასაარჩევნოდ დახმარებაზე აჭარის მთავრობის თავმჯდომარესა და ბათუმის პოლიციის სამმართველოს უფროსს[12].

ფირუზ წულუკიძის ინფორმაციით, დავით რიჟვაძე და ბათუმის პოლიციის სამმართველოს უფროსი, კოტე ანანიაშვილი, მას, მის ძმასა და კიდევ ერთ სპორტსმენს აჭარის პოლიციის მთავარი სამმართველოს შენობაში შეხვდნენ 2020 წლის მარტში. ფირუზ წულუკიძის თქმით, შეხვედრები შეეხებოდა არჩევნებს და არჩევნებზე მათთვის დახმარების გაწევას. არჩევნებზე დახმარების გაწევის სანაცვლოდ, ფირუზ წულუკიძე საუბრობს აჭარის მთავრობის თავმჯდომარის მამისა და ბათუმის პოლიციის სამმართველოს უფროსის მხრიდან სხვადასხვა სახის შეთავაზებაზე, მათ შორის, მიწის ნაკვეთის ერთ ლარად გადაცემის შესახებ[13].

ფირუზ წულუკიძის მიერ საჯაროდ გაჟღერებული ინფორმაცია შეიცავს არაპირდაპირ ამომრჩევლის მოსყიდვის ნიშნებს. აჭარის მთავრობის თავმჯდომარესა და ბათუმის პოლიციის სამმართველოს უფროსთან სავარაუდო შეხვედრის დეტალების გასაჯაროების შემდეგ, ფირუზ წულუკიძე საგამოძიებო ორგანოებმა გამოკითხვაზე დაიბარეს. თუმცა, როგორც მან განაცხადა, იგი გამოძიებას არ ენდობა და საგამოძიებო ორგანოში გამოკითხვაზე არ მივიდა[14].

[12] https://www.facebook.com/DroebaOfficial/videos/599053910732228/
[13] https://www.facebook.com/DroebaOfficial/videos/599053910732228/
[14] https://formulanews.ge/News/32644

❖ იმერეთის რეგიონი

<u>წინასაარჩევნოდ მოტივირებული ინიციატივის ნიშნები</u>

2020 წლის საპარლამენტო არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე, ზაფხულის თვეებში, ქუთაისის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებით განხორციელდა სკვერების მოწყობის მასშტაბური სამუშაოები, რომელიც შეიცავს წინასაარჩევნოდ მოტივირებული ინიციატივის ნიშნებს.

2020 წლის იანვარში, ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მიერ 8 სკვერის მოწყობაზე ტენდერი გამოცხადდა. 8 სკვერის მოწყობის სამუშაოების ღირებულება, საერთო ჯამში, მილიონ ლარს აღემატება[15]. სკვერების მოწყობის სამუშაოები ქუთაისში არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე, 2020 წლის მაისში დაიწყო და ზაფხულის თვეების განმავლობაში, ოფიციალური წინასაარჩევნო პერიოდის დაწყებამდე ინტენსიურად მიმდინარეობდა, რიგ შემთხვევებში, დასრულდა და სკვერები გაიხსნა ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებისა და ქუთაისის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წევრი "ქართული ოცნების" მაჟორიტარი დეპუტატების მონაწილეობით. 2020 წლის ივლისში გაიხსნა ქუთაისში, ავტოქარხნის დასახლებაში ახალი სკვერი. აღნიშნული სკვერის მოსაწყობად ადგილობრივი ბიუჯეტიდან 277 700 ლარი დაიხარჯა[16]. სკვერის გახსნას ესწრებოდნენ ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენლები და საკრებულოს წევრი, "ქართული ოცნების" წარმომადგენელი მაჟორიტარი დეპუტატი[17]. 2020 წლის აგვისტოში გაიხსნა ქუთაისში, ნიკეას ქუჩაზე ახალი სკვერი, რომლის მოწყობისათვის 134 496 ლარი დაიხარჯა[18]. სკვერის გახსნას მერიის წარმომადგენლებთან ერთად, ესწრებოდა ასევე საკრებულოს წევრი, „ქართული ოცნების" წარმომადგენელი მაჟორიტარი დეპუტატი[19]. ტენდერის ფარგლებში მიმდინარეობდა სკვერის რეაბილიტაცია ასევე რუსთაველის გამზირის მე-8 ჩიხთან, რომლის ღირებულება შეადგენდა 117 804 ლარს[20]. ტენდერის ფარგლებში განხორციელდა ასევე ჭავჭავაძის N52 გამზირის მიმდებარედ არსებული სკვერის მოწყობის სამუშაოები,

[15] http://kutaisi.gov.ge/ge/kutaisshi-mimdinare-cels-10-skveri-moecqoba
[16] http://kutaisi.gov.ge/ge/kutaisshi-avtokarxnis-dasaxlebashi-axali-skveri-gaixsna
[17] http://firstnews.ge/index.php/2018-07-19-18-59-49/2018-07-19-19-15-51/regionebi/item/7469-2020-07-16-09-56-08?fbclid=IwAR1PVATmlZb7edAOyXwkJ4uksyCq6VSl6RiZYp8yNZnF9jzPDgEh45fNlCo#.XxAkqfmirA4.facebook
[18]https://www.facebook.com/plugins/post.php?href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fpermalink.php%3Fstory_fbid%3D3309759999103188%26id%3D311713165574568&width=500
[19] *იგივე*
[20] http://kutaisi.gov.ge/ge/kutaisshi-avtokarxnis-dasaxlebashi-axali-skveri-gaixsna

რომლის ღირებულება 84 976 ლარია[21]. ტენდერის ფარგლებში მიმდინარეობდა ასევე კოსტავას ქუჩაზე სკვერის სარეაბილიტაციო სამუშაოები[22].

სკვერების მოწყობის სამუშაოები ქუთაისის ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან კანონის დაცვით განხორციელდა. თუმცა, პრობლემურია სკვერების გახსნის ღონისძიებებში მერიის წარმომადგენლებთან ერთად ქუთაისის საკრებულოს წევრი მმართველი პარტიის მაჟორიტარი დეპუტატების მონაწილეობა. სკვერების გახსნა ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოების კომპეტენციას წარმოადგენს, ამ შემთხვევაში, ქუთაისის მერიის და არა საკრებულოს, რომელიც მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანოა. მერიის წარმომადგენლებთან ერთად ამ პროცესში საკრებულოს წევრი მმართველი პარტიის მაჟორიტარი დეპუტატების მონაწილეობა, სავარაუდოდ, უკავშირდება მოახლებულ არჩევნებზე მმართველი პარტიის სასარგებლოდ ამომრჩეველთა კეთილგანწყობისა და მხარდაჭერის მოპოვებას. ამ შემთხვევაშიც სახეზეა სახელმწიფოს მიერ მოსახლეობისათვის განხორციელებული საბიუჯეტო პროექტის მმართველ პარტიასთან ასოცირების მცდელობა. აღნიშნული ქმედება ატარებს წინასაარჩევნოდ მოტივირებული ინიციატივის ნიშნებს.

<u>საკადრო ცვლილებები ქუთაისის მერიაში</u>

საანგარიშო პერიოდში ქუთაისის მერიაში განხორციელდა საკადრო ცვლილებები, რომელიც ბუნდოვანი იყო და გათავისუფლების მიზეზად სახელდებოდა გათავისუფლებული თანამშრომლების პირადი განცხადების საფუძველზე გათავისუფლება. 2020 წლის ივნისში თანამდებობა დატოვა ქუთაისის მერიის ჯანმრთელობის დაცვის, სოციალურ საკითხთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა სამსახურის უფროსმა[23]. არსებული ინფორმაციით, მან თანამდებობა საკუთარი განცხადების საფუძველზე დატოვა[24]. პოსტებზე უარი თქვეს, ასევე, ადმინისტრაციული და აუდიტის სამსახურის უფროსებმა. უფლებამოსილება შეუწყდა ასევე ქუთაისის საკრებულოს თავმჯდომარეს, ნიკოლოზ ლატარიას. არსებული ინფორმაციით, მან თანამდებობა პირადი გადაწყვეტილების საფუძველზე დატოვა[25]. 2020 წლის ივლისში საკუთარი

[21] http://kutaisi.gov.ge/ge/kutaisshi-avtokarxnis-dasaxlebashi-axali-skveri-gaixsna
[22]https://www.facebook.com/plugins/post.php?href=https%3A%2F%2Fwww.facebook.com%2Fmedia%2Fset%2F%3Fset%3Da.3134762449936278%26type%3D3&width=500
[23] https://www.kutaisipost.ge/ka/akhali-ambebi/article/17730-morigi-sakadro-cvlileba-quthaisis-meriashi?fbclid=IwAR1r0liyJmRiATTlk2nxI0RTEyLoSRon4kOmmvlO4CMRC1j-Nu0JbHrnHo8
[24] *იგივე*
[25] *იგივე*

განცხადების საფუძველზე თანამდებობა დატოვა ასევე ქუთაისის მერის მოადგილემ[26].

❖ საპროტესტო აქციები იმერეთისა და აჭარის რეგიონში

საანგარიშო პერიოდში აქტიურად იმართებოდა საპროტესტო აქციები იმერეთისა და აჭარის რეგიონებში. იმერეთის რეგიონში აქციები შეეხებოდა ინფრასტრუქტურულ და მწვავე სოციალურ პროლემებს, მაგალითად, გზების, ხიდების[27], სასმელი წყლისა და ტრანსპორტთან დაკავშირებულ პრობლემებს[28], ასევე, მდინარე რიონზე "ნამახვანჰესის" მშენებლობას, რომელიც, გარემოსდამცველთა შეფასებით, ეკოლოგიურ საფრთხეს უქმნის ქუთაისსა და მიმდებარე მუნიციპალიტეტებს[29]. აჭარის რეგიონში გამართული საპროტესტო აქციები შეეხებოდა სხვადასხვა სოციალურ-ეკონომიკურ, მათ შორის, პანდემიით გამოწვეულ პრობლემებს, ასევე, რეგიონში არსებულ სხვა პრობლემებს. საანგარიშო პერიოდში აჭარის რეგიონში აქციები მოიცავდა შემდეგ საკითხებს: თურქეთში მომუშავე პირების აქცია თურქეთთან საზღვრის გახსნისა და კომპენსაციის მიღების მოთხოვნით[30], გარემოვაჭრეების აქცია ძველ სავაჭრო ადგილზე დაბრუნების მოთხოვნით[31], აჭარის საზოგადოებრივი მაუწყებლის თანამშრომლების საპროტესტო აქციები ტელევიზიიდან სამი პირის გათავისუფლებასთან დაკავშირებით[32], საპროტესტო აქციები ხულიგნობის ბრალდებით დაკავებული სპორტსმენების, ელდარ ანთაძისა და რეზო წულუკიძის გათავისუფლების მოთხოვნით[33].

[26] https://reginfo.ge/politics/item/18557-qutaisis-meris-moadgilem-tanamdeboba-datova
[27] http://newpress.ge/ar-gvaqvs-gza-skola-wyali-dazianebulia-xidebi-da-ar-aris-sazovrebi---sofel-marlakis-mosaxleobam-aqcia-gamarta?fbclid=IwAR1TgbQmLcdho1ileyp22VAwn-jUxRDoWgzIUMs1USpTZ1ulo68HLpDi8Sw
[28] https://www.youtube.com/watch?v=xpUh8vhu5V8
[29] http://firstnews.ge/index.php/2018-07-19-18-59-49/2018-07-19-19-15-51/sazogadoeba/item/6997-2020-06-23-08-40-06?fbclid=IwAR3eVz1QHIuMAQWoGDq-2g6HRSz3grBQr0x2GalMn5fz4bzjvru_T0vkvo4#.XvHKfc-QfF0.facebook
[30] https://www.youtube.com/watch?v=nyrwgdcnrNU
[31] https://batumelebi.netgazeti.ge/news/282512/
[32] https://batumelebi.netgazeti.ge/news/292777/
[33] https://mtavari.tv/news/5834-ar-chatskhreba-es-mukhti-batumshi-dakavebuli

❖ სამცხე-ჯავახეთი

საანგარიშო პერიოდში, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში დაძაბული იყო წინასაარჩევნო გარემო, ახალქალაქი-ნინოწმინდის მოქმედ მაჟორიტარ დეპუტატს, ენძელ მკოიანსა და ყოფილ დეპუტატს, სამველ პეტროსიანს შორის არსებული დაპირისპირების გამო. ენძელ მკოიანი პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატია მმართველი პარტიიდან, „ქართული ოცნებიდან". ხოლო, სამველ პეტროსიანი ოპოზიციური პარტიის, „ნაციონალური მოძრაობის" ყოფილი დეპუტატი[34], ამჟამად კი „პატრიოტთა ალიანსის" წევრი.

2020 წლის 26 მარტს, ახალქალაქი-ნინოწმინდის მოქმედი მაჟორიტარი დეპუტატის, ენძელ მკოიანის სახლთან სროლის ფაქტის შესახებ გავრცელდა ინფორმაცია მასმედიის საშუალებების მიერ[35]. აღნიშნულ ფაქტთან დაკავშირებით სამართალდამცავებმა ენძელ მკოიანის ძმიშვილი, არმენ მკოიანი და სამველ პეტროსიანი დააკავეს, რომელთა მიმართ ბრალდება ხულიგნობის მუხლით იქნა წარდგენილი[36]. 31 მარტს ახალციხის რაიონულმა სასამართლომ ორივე ბრალდებულს აღკვეთის ღონისძიების სახით წინასწარი პატიმრობა შეუფარდა[37]. სამველ პეტროსიანი და არმენ მკოიანი წინასწარი პატიმრობიდან გირაოს სახით 20-20 ათასი ლარის გადახდის შემდეგ ივნისში გაათავისუფლეს[38].

2020 წლის ივლისში, სოციალურ ქსელში გავრცელდა ფოტო, რომელიც ახალქალაქში 2020 წლის 26 მარტს მომხდარ ინციდენტს ასახავს. ფოტოში ჩანს, თუ როგორ უმიზნებს პარლამენტის მაჟორიტარი დეპუტატი, ენძელ მკოიანი იარაღს მოქალაქეების მიმართულებით[39]. ენძელ მკოიანმა სოციალურ ქსელ ფეისბუქზე განცხადება გამოაქვეყნა, რომელშიც დაადასტურა, რომ, ინციდენტის დროს თავადაც ისროლა იარაღიდან, ჰაერში. განცხადებაში ასევე აღნიშნულია, რომ აღნიშნული გასროლა განახორციელა თავდაცვის მიზნით[40]. გავრცელებულ ფოტოებში ჩანს, რომ იარაღით ხელში მყოფი ენძელ მკოიანის შეჩერებას პოლიციის თანამშრომელი ცდილობს[41]. აღნიშნული ფოტოები წარმოაჩენს ენძელ მკოიანის

[34] http://sknews.ge/index.php?newsid=26583
[35] http://sknews.ge/index.php?newsid=26583
[36] http://sknews.ge/index.php?newsid=26702
[37] http://sknews.ge/index.php?newsid=26702
[38] https://reginfo.ge/people/item/18618-%E2%80%9Eoznebis%E2%80%9C-deputati-mkoiani-petrosians-misdevs-da-isvris-martis-inzidentis-video
[39] http://sknews.ge/index.php?newsid=28568
[40] https://netgazeti.ge/news/439525/
[41] http://sknews.ge/index.php?newsid=28568

მხრიდან სისხლის სამართლის კოდექსით გათვლისწინებული დანაშაულის - ხულიგნობის ნიშნებს.

მართალია, საქართველოს კონსტიტუციით პარლამენტის წევრს გააჩნია იმუნიტეტი, რომლის თანახმადაც საგამოძიებო ორგანოებს სჭირდებათ პარლამენტის თანხმობა იმისათვის, რომ განახორციელონ პარლამენტის წევრის დაკავება, დაპატიმრება და ჩხრეკა[42]. თუმცა, კონსტიტუცია არ კრძალავს პარლამენტის წევრის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემას, შესაბამისი საფუძვლების არსებობის შემთხვევაში. საგამოძიებო ორგანოებმა ენძელ მკოიანი ზემოაღნიშნულ ინციდენტთან დაკავშირებით მოწმის სახით გამოკითხეს[43]. მის წინააღმდეგ საქმე არ აღძრულა, მიუხედავად შესაბამისი საფუძვლების სავარაუდოდ არსებობისა.

წინასაარჩევნო პერიოდში აქტუალური გახდა ახალციხის მუნიციპალიტეტში საეჭვო ტენდერების საკითხი. ახალციხის მერთან დაკავშირებული კომპანიების მიერ მოგებულ ტენდერებზე, სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის ანტიკორუფციულმა სააგენტომ 2019 წლის ოქტომბერში გამოძიება დაიწყო საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული, სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების მუხლით[44]. გამოძიება დაიწყო მას შემდეგ, რაც არასამთავრობო ორგანიზაცია „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველომ“ კვლევა გამოაქვეყნა, რომლის თანახმადაც, ახალციხის მერთან, ზაზა მელიქიძესთან დაკავშირებული კომპანიები, მისი გამგებლობისა და მერობის შემდეგ, ტენდერებს იგებენ[45]. საეჭვო ტენდერების განხორციელების შესახებ საუბრობდა ასევე ახალციხის საკრებულოს წევრი, ფრაქცია „ქართული ოცნება - მწვანეების“ თავმჯდომარე, თამარ გოგოლაძე 2019 წელს და მერიის აუდიტორულ შესწავლას ითხოვდა[46]. 2020 წლის 1 ივლისს, ახალციხის მერიაში სახელმწიფო აუდიტის სამსახური შევიდა გეგმიური აუდიტის განსახორციელებლად[47].

[42] https://transparency.ge/ge/blog/sheudzlia-tu-ara-prokuraturas-parlamentaris-dakitkhva
[43] https://netgazeti.ge/news/439525/
[44] http://sknews.ge/index.php?newsid=24641&fbclid=IwAR0vwjJzexszY1q2Czx3cDaiaN_a12BCRtcnQ7Lgp7aKil5TJrMMvXNQXj4
[45] http://sknews.ge/index.php?newsid=24641&fbclid=IwAR0vwjJzexszY1q2Czx3cDaiaN_a12BCRtcnQ7Lgp7aKil5TJrMMvXNQXj4
[46] http://sknews.ge/index.php?newsid=28327
[47] http://sknews.ge/index.php?newsid=28327

❖ რეკომენდაციები

- პარლამენტის მაჟორიტარმა დეპუტატებმა თავი უნდა შეიკავონ სახელმწიფო თუ ადგილობრივი ხელისუფლების ბიუჯეტით დაფინანსებულ პროგრამებსა და პროექტებთან დაკავშირებულ ღონისძიებებში მონაწილეობისაგან;
- ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსი, სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების ბიუჯეტით დაფინანსებული პროგრამები და პროექტები არ უნდა იქნას გამოყენებული მმართველი პარტიის მიერ საარჩევნო მიზნით;
- სახელმწიფო და ადგილობრივი ხელისუფლების მიერ არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე არ უნდა განხორციელდეს მასშტაბური ინფრასტრუქტურული პროექტები;
- სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული სოციალური დახმარება მოსახლეობას არ უნდა გადაეცეს იმგვარად, რაც შექმნის შთაბეჭდილებას, რომ აღნიშნული დახმარება მმართველი პარტიიდან მომდინარეობს;
- პოლიტიკურმა პარტიებმა არ დაარღვიონ „მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების შესახებ საქართველოს ორგანული კანონის“ 25² მუხლი, რომლის თანახმადაც პარტიას ეკრძალება საქართველოს მოქალაქეებისათვის, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მატერიალური ფასეულობის გადაცემა.